

nem: hinc etiam perpendimus ex plenitudine eius accipientes legem quidem per Moysen fore datam, gratiam autem & veritatem per Iesum Christum, nedum fore datam sed factam, patre quidem legem dante per Moysen: gratiam & veritatem faciente per Iesum. Sed si Iesus est qui dicit, Ego sum veritas, quomodo veritas fit per Iesum? Sed intelligendum est quod ipsa veritas substantialis ex prima veritate & eius imagine sculptræ sunt multæ veritates in his qui veritatem tractant, nequaquam per Iesum Christum facta est, nec prorsus per aliquem: sed veritas, puta quæ consistit in Paulo, & Apostolis, per Iesum Christum facta est. CHRY. Vel aliter. Coniungit hic testimonio Ioannis Baptiste suum testimonium Ioannes Euangelista dicens, & de plenitudine eius &c. Non prorsus est verbum: sed discipuli q.d. Etiam nos omnes duodecim & omnis plenitudo fidelium & qui nunc sunt & futurorum, de plenitudine eius accepimus. A V G V S T. Quid autem accepistis? Et gratiam pro gratia, nescio vt quid nos voluerit intelligere de plenitudine eius accepisse, & insuper gratiam pro gratia? Accepimus enim de plenitudine eius primo gratiam, & rursus accepimus gratiam pro gratia. Quam gratiam primo accepimus: hinc dicitur. Vocatur enim gratia, quia gratis datur. hanc ergo accepit gratiam primam peccator, vt eius peccata dimitteretur: & iterum gratiam pro gratia, idest pro hac gratia in qua ex fide viuimus, recepturi sumus aliam idest vitam æternam, vita enim æterna quasi merces est fidei: sed quia ipsa fides gratia est, vita æterna gratia est pro gratia. Non erat ista gratia in veteri testamento: quia lex minabatur: non opitulabatur, iubebat, non sanabat, languorem ostendebat, non augebat: sed præparabat medico venturo cum gratia & veritate, vt de sequitur. Quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Mortem enim temporalem & æternam occidit mors domini tui: ipsa est gratia quæ promissa & nõ habita erat in lege. CHRY SOST. Vel accepimus gratiam pro gratia, idest pro veteri nouam. Sicut enim est iustitia & iustitia, adoptio & adoptio, circumcisio & circumcisio, ita gratia & gratia: sed illa quidem vt typos, hæc vero vt veritas. Hoc autem induxit, ostendens quoniam & Iudei gratia saluabatur: sed & nos omnes gratia salui sumus: misericordie autem & gratie fuit legem suscipere. Propterea cum dixisset. Gratiam pro gratia, ostendens magnitudinem eorum quæ data sunt, subdit. Quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est: Et supra qui dem Ioannes ad seipsum comparans Christum, ait. Ante me factus est. Hic autem Euangelista ad eum qui illo tempore magis in admiratione apud Iudeos erat quam Ioannes, Christi comparationem facit, scilicet ad Moysen. Et considera prudentiam, non personam, sed rerum comparationem facit, gratiam & veritatem legi opponens. & huic addit. Data est, quod ministrans erat, huic autem. Facta est, quod est regis cum potestate omnia operantis. cum gratia quidem: quia cum potestate omnia dimittebat peccata, & gratiam quidem eius baptisum donum, & adoptio quæ per spiritum nobis datur, & alia multa ostendit. veritatem aut plenius sciemus, si figuras veteris legis didicerimus. Ean. quæ in nouo testamento per facta erant, in veteri testamento figuris præscripturunt, quas Christus veniens adimpleuit. Vnde figura data est per Moysen, veritas per Christum facta est. A V G. 13. de Tri. Vel gratia referamus ad scientiam, veritate ad sapientiam: in rebus enim per tempus ortis, illa summa gratia est, quæ homo in veritate personæ coniunctus est Deo. In rebus vero æternis, summa veritas recte tribuitur Deo verbo. I O R I G. Incongrue Heraclion asserit hoc promulgatum fuisse non a Baptista, sed a discipulo. nam si illud de plenitudine eius nos omnes accepimus, a Baptista prolatum est, quomodo non est sequens ipsum de gratia Christi suscipientem & factam non prima gratia, consistentemque legem per Moysen fore traditam, gratiam vero & veritatem per Iesum Christum prodisse, intellexisse qualiter Deum nemo vidit vnquam, quoniam vnigenitus cum in patris gremio quiescat interpretationem ipsi Ioanni, nec non omnibus his qui de perfectione gustauerint, concesserint? Non enim nunc primitus annunciauit, nam priusquam Abraham fieret, docet nos Abraham exultasse, vt videat eius gloriam. CHRY SOST. Vel aliter. Euangelista ostendens multam eminentiam donorum Christi ad ea quæ per Moysen dispensata sunt: vult de reliquo causam rationalem differre dicere, nam ille quidem famulus exillens, minorum rerum factus est minister, hic vero dominator, & regis filius exillens, multo maiora nobis attulit coexistens semp patri & videns eum. propter hoc ita intulit dicens. Deum nemo vidit vnquam. A V G V. ad Paulinam. Quid ergo est quod Iacob dicit, Vidi dominum facie ad faciem, & quod de Moysen scriptum. Quia loquebatur cum Deo facie ad faciem, & illud quod Propheta Iaias loquens de seipso ait, Vidi dominum Iabaoth sedentem in throno? G R E G. 18. Mora. Sed patenter datur intelligi quod quandiam

Hom. 13.

Trac. 3. spar sum.

Homil. 13. spar sum.

Cap. 19.

Tomo 6.

Hom. 14.

Epist. 12.

Cap. 37.

hic moraliter viuatur, videri per quasdam imagines potest deus: sed per ipsam naturam suam speciem non potest, vt anima spiritus afflata, per figuras quasdam Deum videt: sed ad ipsam viam eius essentia non pertingat. Hinc est enim quod Iacob qui vnus se vidisse testatur, non nisi angelum vidit: hinc est quod Moyses qui cum Deo facie ad faciem loquitur, dicitur. Ostende mihi temeripsum manifeste vt videam te. Ex qua eius petitione colligitur, quia eum stiebat per incircumscriptæ naturæ sue claritate cernere, quæ iam cooperat per quasdam imagines videre. CHRY S. Si autem antiqui patres ipsam viderunt naturam, nequaquam differenter considerarent. simplex enim quædam est & infigurabilis, non sedet, neque stat, neque ambulat, hæc enim corporum sunt. vnde & per prophetam dicit. Ego visionem multiplicavi eis & in manibus prophetarum assimilatus sum, hoc est, condescendi eis, non quod erant apparui, quia enim filius Dei per veram carnem appariturus erat nobis, primo excitauit eos videre Deum, sicut possibile erat eis videre. A V G V. ad Paulinam. Sed cum scriptum sit. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum viderunt. & iterum. Cui apparuerit, similes ei erimus, quoniam videmus eum facti est, quid est quod hic dicitur. Deum nemo vidit vnquam? An fortasse respondetur, quod illa testimonia de videro Deo, sunt non de videro, ipsi enim Deum viderunt, dicitur est, non viderunt, & non vidimus sed videmus cum facti est, Deum enim nemo vidit vnquam. Vel in hac vita facti ipsi est, vel etiam in angelorum vita, sicuti visibilia ista quæ corporali visione cernuntur. G R E G. 18. Mora. Si vero a quibusdam potest in hac corruptibili carne viuere, sed tamen ineffabili virtute crescentibus quodam contemplationis acumine æterna claritas Dei videri, hoc ab hac sententia non abhorret, quoniam quisquis sapientiam quæ Deus est videt, hinc vita funditus moritur, ne iam eius amore teneatur. A V G. 12. super Genesim ad literam. Nisi enim ab hac vita quisque quodammodo moriatur, siue omnino exiens de corpore, siue ita auerfus & alienatus a carnalibus sensibus, vt merito nesciat, sicut Apostolus ait, vt in corpore an extra corpus sit, non in illam rapitur & subuehitur visionem. G R E G. 18. Mora. Sciendum vero est quod fuisse nonnulli quos Deum cernunt in illa regione beatitudinis in claritate sua conspiciendæ in natura minime videri, quos nimirum minor inquisitionis subtilitas sefellit, neque enim illi simpliciter & incommutabiliter essentia aliud est claritas, aliud natura. A V G V. ad Paulinam. Si autem dicitur, in hoc quod scriptum est. Deum nemo vidit vnquam, homines tantummodo in intelligentiam. nam hoc Apostolus planius explicat. Quæ enim inquit hominum vidit, sed nec videre potest, vt ita dicitur sit. Deum nemo vidit vnquam, ac si diceretur. Nullus hominum, quæstio illa solui videbitur, vt non sit hinc sententia ceterarum quod dominus ait. Angeli eorum semper vident faciem patris mei, vt scilicet Angelos Deum videre credamus, quem nemo vidit vnquam, scilicet, hominum G R E G. 18. Mora. Sunt tamen nonnulli qui nequaquam Deum videre, nec Angelos suspiciantur. CHRY. Dicentes quod ipsum quod Deus est, non solum Prophetæ sed nec Angeli viderunt neque Archangeli. Sed si interrogaueris eos, audies de substantia nihil respondentes. Gloria vero in excelsis Deo non solum cantantes sed & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Et si a Cherubin & Seraphim concupiueris aliquid discere, mysticam sancti monij melodiam audies, & quoniam plenum est cælum & terra gloria eius. A V G V. ad Paulinam, quod quidem in tantum verum est, quia Dei plenitudinem nullus non solum oculis corporis, sed vel ipsa mente aliquando comprehendit. Aliud est enim videtur quod præsens vt cunque sentitur, totum autem comprehenditur videtur, quod ita videtur vt nihil eius lateat videntem, aut eius fines circumspici possunt CHRY. Sic igitur solus patrem videt filius & spiritus sanctus. Quod n. creabilis est natura, qualiter poterit videre quod increabile est? Ita igitur nullus nouit Deum, vt filius, vnde sequitur. Vnigenitus filius qui est in sinu patris, ipse enarrauit, ne propter nominis communionem vnum quendam eorum qui gratia facti sunt filiorum esse existimes eum, primo quidem adiectus est articulus. Si vero hoc non sufficit tibi, audi aliud nomen vnigenitus. H Y L A. 6. de Trinitate. Naturæ quidem fides non satis explicata significatiua ex nomine filij, nisi proprietatis virtus per exceptionis significatiua adiret, præter filium enim & vnigenitum nihil cognouimus, susceptionem penitus adoptionis excludit, cum veritatem nominis vnigeniti natura præstaret. CHRY SOST. Sed & aliud posuit dicens. Qui est in sinu patris. Etenim in sinu conuersari nullo plus est quàm simpliciter videre, nam qui simpliciter videt, non oino eius quod videt cognitionem habet, qui vero in sinu conuersatur, nihil ignorabit. Cum igitur audieris quod nullus cognoscit patrem nisi filius, nequaquam dicas, quomodo

Hom. 14.

Osea 12.

Epist. 12. spar sum.

Cap. 38.

Cap. 27.

Cap. 38.

Cap. 4. c.

Cap. 39. Hom. 14.

Epist. 12.

Hom. 14.

Vltra med.

Hom. 14.

Trac. 3.

Homil. 14.

Trac. 3.

Homil. 14.

Tom. 6. in Ioan.

Tom. 6. in Ioan.

Homil. 15.

Trac. 4.

To. 6. in Ioan.

Ho. euan. 7.

Ho. 15. spar sum.

Hom. 14.

nam & si plus omnibus nouit patrem, sed nõ quantum est nouit eum: propterea euangelista in sinu patris eum morari dicit, vt non est in membris per id aliud significatum quàm familiaritatem vnigeniti & coeternitatem ad patrem. A V G. In sinu enim patris idest in secreto patris. Non enim Deus habet sinum, quemadmodum nos habemus in ventribus, aut cogitandum est sic sedere: quomodo nos, aut forte cunctus est, vt sinum haberet: sed quia sinus motus incus est, secretum patris in sinu patris vocatur. Qui ergo in secreto patris nouit quod vidit. CHRY. Sed quid enarrauit quoniam vnus est Deus: sed & hoc reliqui Prophetæ & Moyses clamant. quid ergo plus didicimus a filio in sinibus paternis exultante? Primum quidem ipsa hæc quæ alii narrauerunt, vnde enarrata ex operatione vnigeniti. Deinde quoniam maiorem sapientiam doctrinam per vnigenitum, & cognouimus quoniam spiritus est Deus, & eos qui adorant eum in spiritu & veritate adorare oportet, & quoniam Deus pater est vnigeniti. B E D A. Præterea sciendum quia si ad præteritum referatur, quæ ait, Enarrauit, homo factus enarrauit, quod de trinitate vnitate sentiendum, qualiter ad eius contemplationem properandum, quibus actibus se perueniendum? Si vero referatur ad futurum, tunc enarrauit cum electos suos ad visionem claritatis suæ inducit. A V G. Fuerunt autem homines qui dicerent vanitate cordis sui decepti. Patet inuisibilis est, filius autem visibilis est. Si ergo propter carnem filius visibilis dicitur, & nos concedimus & est catholica fides. Si autem vt ipsi dicunt, ante quam incarnaretur, multum delirant si Christum sapientia Dei & virtus Dei est. Sapientia enim Dei videri oculis non potest, si verbum hominis oculis non videret, verbum Dei sic videri potest? CHRY. Non igitur soli ipsi proprium est, Deum nemo vidit vnquam, sed & filio: vnde Paulus dicit, est imago Dei inuisibilis, qui vero inuisibilis imago est, & ipse inuisibilis est.

munis & vestimenta: nihil plus multis habentia: quia igitur Ioannes continue ad Christum mittebat, volentes magis Ioannem habere magistrum mittunt ad eum, opinantes per blandicias eum allicere ad confitendum se Christum esse. non ergo quosdam contemptibiles mittunt, vt ad Christum ministros & Herodianos, sed sacerdotes & leuitas, & non quoscuque: sed eos qui erant ex Hierosolymis, hoc est honorabiliores. Et ad hoc mittit, vt interrogarent, Tu quis es? non quasi ignorantes: sed volentes eum inducere ad hoc quod dixit: vnde Ioannes ad mentem non ad interrogationem eis respondit. Et confessus est & non negauit, & confessus est: quia nõ sum ego Christus. Et interrogauerunt eum. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit. Non sum. Propheta es tu? Et respondit. Non. Dixerunt ergo ei. Quis es vt responsum demus his qui miserunt nos? Quid dicis de teipso? Ait. Ego vox clamantis in deserto dirigite viam domini, sicut dixit Iaias propheta.

non ad interrogationem eis respondit. Et confessus est & non negauit, & confessus est: quia nõ sum ego Christus. Et interrogauerunt eum. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit. Non sum. Propheta es tu? Et respondit. Non. Dixerunt ergo ei. Quis es vt responsum demus his qui miserunt nos? Quid dicis de teipso? Ait. Ego vox clamantis in deserto dirigite viam domini, sicut dixit Iaias propheta.

non ad interrogationem eis respondit. Et confessus est & non negauit, & confessus est: quia nõ sum ego Christus. Et interrogauerunt eum. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit. Non sum. Propheta es tu? Et respondit. Non. Dixerunt ergo ei. Quis es vt responsum demus his qui miserunt nos? Quid dicis de teipso? Ait. Ego vox clamantis in deserto dirigite viam domini, sicut dixit Iaias propheta.

non ad interrogationem eis respondit. Et confessus est & non negauit, & confessus est: quia nõ sum ego Christus. Et interrogauerunt eum. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit. Non sum. Propheta es tu? Et respondit. Non. Dixerunt ergo ei. Quis es vt responsum demus his qui miserunt nos? Quid dicis de teipso? Ait. Ego vox clamantis in deserto dirigite viam domini, sicut dixit Iaias propheta.

non ad interrogationem eis respondit. Et confessus est & non negauit, & confessus est: quia nõ sum ego Christus. Et interrogauerunt eum. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit. Non sum. Propheta es tu? Et respondit. Non. Dixerunt ergo ei. Quis es vt responsum demus his qui miserunt nos? Quid dicis de teipso? Ait. Ego vox clamantis in deserto dirigite viam domini, sicut dixit Iaias propheta.

Trac. 4.

Hom. 7.

In Io. to. 6.

Hom. 7.

In Io. to. 6.

Hom. 7.

Hom. 7.

est tu.

tu. Per singulos enim prophetas nouerat populus Israel neminem eorum fore hunc quem Moyses prophetauerat...

Tract. 4.

Hom. 15.

Tract. 4.

Hom. 4.

Homi. 7.

To. 6. in Io.

Ibidem.

To. 6. in Io.

Hom. 15.

Hom. 7.

To. 6. in Io.

Hom. 7.

Et qui miseri fuerant, erant ex pharisaeis. Et interrogauerunt eum, & dixerunt ei. Quid ergo baptizas si tu non es Christus neque Helias, neque propheta?

Et dixit eis Ioannes dicens. Ego baptizo in aqua, medius autem uos nescitis. Ipse est qui post me uenit...

Et dixit eis Ioannes dicens. Ego baptizo in aqua, medius autem uos nescitis. Ipse est qui post me uenit...

Et dixit eis Ioannes dicens. Ego baptizo in aqua, medius autem uos nescitis. Ipse est qui post me uenit...

Et dixit eis Ioannes dicens. Ego baptizo in aqua, medius autem uos nescitis. Ipse est qui post me uenit...

Tract. 4.

Tom. 6. in Ioan.

In Ioan.

To. 6. in Io.

Hom. 15.

Hom. 16.

Hom. 7.

Hom. 15.

Tract. 4.

Hom. 7.

Tract. 4.

Dauid. Ego in iniquitatibus conceptus sum. Solus ergo ille agnoscitur qui non sic uenit: non enim in iniquitate conceptus est...

To. 6. in Io.

Hom. 16.

In Ioan.

To. 6. in Io.

Hom. 16.

Tract. 4.

Dauid. Ego in iniquitatibus conceptus sum. Solus ergo ille agnoscitur qui non sic uenit: non enim in iniquitate conceptus est...

To. 6. in Io.

Dauid. Ego in iniquitatibus conceptus sum. Solus ergo ille agnoscitur qui non sic uenit: non enim in iniquitate conceptus est...

Cap. 22.

Dauid. Ego in iniquitatibus conceptus sum. Solus ergo ille agnoscitur qui non sic uenit: non enim in iniquitate conceptus est...

Tract. 4.

Dauid. Ego in iniquitatibus conceptus sum. Solus ergo ille agnoscitur qui non sic uenit: non enim in iniquitate conceptus est...

In Io. to. 6.

Dauid. Ego in iniquitatibus conceptus sum. Solus ergo ille agnoscitur qui non sic uenit: non enim in iniquitate conceptus est...

Tract. 4.

Hom. 7.

Hom. 16.